

VIOLENȚA DIGITALĂ ÎMPOTRIVA FEMEILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

sumar executiv

CHIȘINĂU, 2026

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE PREVENIRE ȘI
COMBATERE A VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA
FEMEILOR ȘI A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Studiul sociologic „Violența digitală împotriva femeilor în Republica Moldova” a fost realizat de Sociopolis Consultancy, în coordonare cu Centrul Internațional „La Strada”, în cadrul unui proiect implementat cu suportul Fondului ONU pentru Populație (UNFPA) și cu susținerea financiară a Guvernului Marii Britanii.

Colectarea datelor cantitative și analiza statistică au fost realizate de CBS Research, iar colectarea datelor calitative, precum și analiza și interpretarea acestora au fost efectuate de Sociopolis Consultancy.

Rezultatele studiului, concluziile și recomandările prezentate în această publicație reflectă opinia echipei de cercetare și nu reprezintă în mod necesar poziția finanțatorilor.

Coordonatoare:

Elena BOTEZATU

Autoare studiu:

Diana CHEIANU-ANDREI

Pentru informații suplimentare privind prezenta publicație ne puteți contacta:

Centrul Internațional „La Strada”

Chișinău, MD-2012, C.P. 259

Republica Moldova

Tel. + 373 22 234 907

e-mail: office@lastrada.md

www.lastrada.md

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE PREVENIRE ȘI
COMBATERE A VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA
FEMEILOR ȘI A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

CONTEXT

Dezvoltarea accelerată a mediului digital transformă profund modalitățile de comunicare, relaționare și participare socială, generând totodată noi forme de vulnerabilitate și riscuri, în special pentru femei. Violența digitală împotriva femeilor se manifestă ca o extensie și, în anumite contexte, ca o amplificare a violenței în bază de gen, integrându-se într-un continuum online-offline al controlului, intimidării și abuzului. Anonimatul, accesibilitatea tehnologiilor digitale și capacitatea de replicare și perpetuare a conținutului abuziv creează condiții favorabile pentru manifestarea violenței digitale cu costuri sociale reduse pentru agresori și cu impact sporit asupra victimelor.

La nivel internațional și european, violența digitală este recunoscută tot mai clar ca o problemă de drepturile omului și de egalitate de gen. Documentele Organizației Națiunilor Unite (ONU), **Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) și Directiva Uniunii Europene (UE) 2024/1385 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice** subliniază caracterul de gen al violenței digitale și necesitatea unor răspunsuri integrate, adaptate mediului digital.

Pentru Republica Moldova acest cadru are o relevanță strategică dublă: pe de o parte, ca reper normativ în procesul de aderare și armonizare cu acquis-ul comunitar, iar pe de altă parte, ca instrument de orientare pentru dezvoltarea politicilor publice bazate pe date.

În Republica Moldova, datele privind amploarea, formele și impactul violenței digitale asupra femeilor rămân limitate. Lipsa datelor empirice afectează capacitatea instituțiilor de a formula intervenții eficiente, de a adapta mecanismele de protecție și de a evalua impactul politicilor existente.

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Scopul general al cercetării a urmărit cunoașterea fenomenului violenței digitale împotriva femeilor din Republica Moldova, prin generarea de date empirice relevante care să permită o înțelegere aprofundată a prevalenței, formelor de manifestare, impactului și răspunsurilor instituționale asociate acestui fenomen.

Pentru realizarea acestui scop, cercetarea și-a propus următoarele **obiective specifice**:

- 1. explorarea și descrierea formelor de violență digitală** exercitate asupra femeilor, cu accent pe manifestările care produc prejudicii semnificative de ordin psihologic, emoțional, fizic sau de reputație, inclusiv distribuirea neconsimțită a materialelor intime, hărțuirea online, amenințările, șantajul și urmărirea în spațiul digital;
- 2. estimarea prevalenței violenței digitale împotriva femeilor** la nivel național, prin colectarea și analiza datelor cantitative privind experiențele directe (în calitate de victime) și indirecte (în calitate de martori sau persoane care cunosc pe cineva care a fost victimă) ale unor astfel de comportamente în mediul online;
- 3. analiza impactului violenței digitale** asupra bunăstării emoționale, sănătății psihologice, vieții sociale și

profesionale, precum și asupra participării femeilor în spațiul digital;

- 4. identificarea strategiilor de coping și a comportamentelor de căutare a ajutorului**, adoptate de femeile afectate de violența digitală, inclusiv a mecanismelor informale și formale utilizate pentru a face față situațiilor de abuz, precum și a barierelor întâmpinate în accesarea serviciilor de sprijin;
- 5. explorarea normelor sociale și a atitudinilor** față de violența digitală, inclusiv a mecanismelor de responsabilizare;
- 6. evaluarea nivelului de pregătire și a capacității instituționale** a actorilor relevanți din domeniile protecției sociale, justiției, aplicării legii, educației și societății civile de a recunoaște, preveni și răspunde eficient cazurilor de violență digitală împotriva femeilor;
- 7. generarea de recomandări fundamentate empiric** pentru îmbunătățirea cadrului de politici, a mecanismelor de prevenire și intervenție și a serviciilor de sprijin destinate femeilor afectate de violența digitală, în concordanță cu angajamentele internaționale și europene asumate de Republica Moldova.

Prin atingerea acestor obiective, studiul a intenționat să contribuie la fundamentarea intervențiilor bazate pe dovezi, în vederea prevenirii și combaterii violenței digitale și a consolidării unui răspuns național centrat pe drepturile și nevoile femeilor afectate.

METODOLOGIA DE CERCETARE

Pentru atingerea scopului și a obiectivelor cercetării, a fost aplicată o **abordare metodologică complexă**, orientată spre cunoașterea atât a prevalenței violenței digitale împotriva femeilor, cât și a percepțiilor, experiențelor și practicilor asociate acestui fenomen din perspectiva femeilor afectate și a actorilor instituționali relevanți. Această abordare a permis **triangularea datelor prin combinarea mai multor surse și metode de cercetare**, cu scopul de a reduce limitările inerente fiecărei metode utilizate și de a spori validitatea și robustețea rezultatelor obținute.

Metodologia de cercetare

1. COMPONENTA CANTITATIVĂ	2. COMPONENTA CALITATIVĂ	3. TRIANGULAREA REZULTATELOR
<p>Sondaj național reprezentativ (CAPI)</p> <p>1016 respondenți, +18 ani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 712 femei • 304 bărbați <p>Utilizatoare/ utilizatori de internet</p>	<p>Interviuri individuale aprofundate</p> <ul style="list-style-type: none"> • femei afectate de violența digitală • femei din grupuri de risc <p>Interviuri semi-structurate</p> <ul style="list-style-type: none"> • instituții publice • OSC <p>Focus-grupuri bazate pe scenarii</p> <ul style="list-style-type: none"> • femei • specialiști	<p>Validarea constatărilor</p> <p>Identificarea decalajelor între:</p> <ul style="list-style-type: none"> • experiențele femeilor • practicile insitituționale <p>Fundamentarea concluziilor și recomandărilor</p>

Cercetarea s-a bazat pe **surse de date primare și secundare**. La etapa inițială, a fost realizată o analiză documentară, care a vizat termenii utilizați în documentele internaționale și naționale referitori la violența digitală, tipurile și formele de manifestare ale acesteia, precum și studiile și rapoartele relevante existente la nivel național și internațional. Analiza documentară a inclus documente de politici publice, rapoarte ale organizațiilor internaționale și ale societății civile, precum și instrumente conceptuale și terminologice utilizate pentru măsurarea fenomenului violenței digitale împotriva femeilor.

Componenta cantitativă a luat forma unui **sondaj** realizat în rândul populației adulte utilizatoare de Internet, **pe un eșantion probabilistic, stratificat, reprezentativ la nivel național, de 1016 respondenți**, care a permis estimarea prevalenței și analiza distribuției sociodemografice a violenței digitale.

Componenta calitativă a inclus **7 interviuri individuale aprofundate cu femei afectate de violența digitală și 7 interviuri cu femei din grupuri de risc, 10 interviuri semi-structurate cu specialiști din instituții publice și organizații ale societății civile** (OSC), precum și 4 discuții focus grup bazate pe scenarii. Acestea au permis explorarea detaliată a formelor de violență experimentate, a impactului asupra vieții personale, sociale și profesionale, precum și a strategiilor de coping și au facilitat explorarea normelor sociale și a reacțiilor instituționale.

CONSTATĂRI-CHEIE

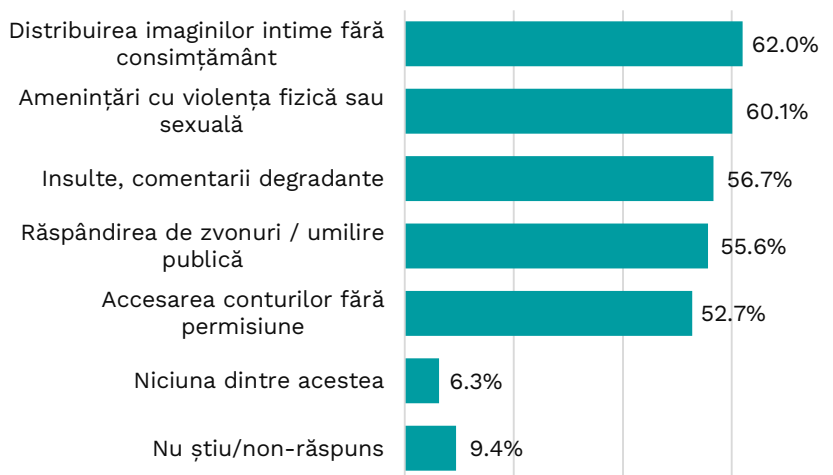

Percepția violenței digitale

Datele cantitative și calitative confirmă faptul că violența digitală împotriva femeilor în Republica Moldova reprezintă un **fenomen social semnificativ, cu o vizibilitate crescută, dar cu un nivel ridicat de subraportare**. Conectivitatea intensă a populației adulte la mediul online, caracterizată prin utilizarea zilnică a Internetului de către majoritatea respondenților, creează un context structural favorabil expunerii la riscuri digitale.

Recunoașterea formelor de violență digitală este concentrată pe manifestări „dure” și ușor de identificat ca abuz. În top se află distribuirea imaginilor intime fără consimțământ și amenințările cu violență fizică sau sexuală, urmate de insulte și comentarii degradante, răspândire de zvonuri/umilire publică și accesarea conturilor fără permisiune. Numărul celor care nu au identificat niciuna dintre situații ca violență digitală este redus (6,3%), precum și al celor care au recunoscut că nu știu sau nu au răspuns (9,4%), ceea ce indică o bază de înțelegere relativ înaltă a fenomenului.

Recunoașterea formelor de violență digitală, %

Violența digitală este un fenomen dinamic, dependent de dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicații (TIC). Un exemplu clar în acest sens este aplicarea formelor de supraveghere/urmărire digitală, inclusiv instalarea unor aplicații de geo localizare fără permisiune – forme care relevă trecerea de la agresiune simbolică (comentarii/insulte) la amenințare asupra autonomiei și a siguranței cotidiene.

Prevalența violenței digitale

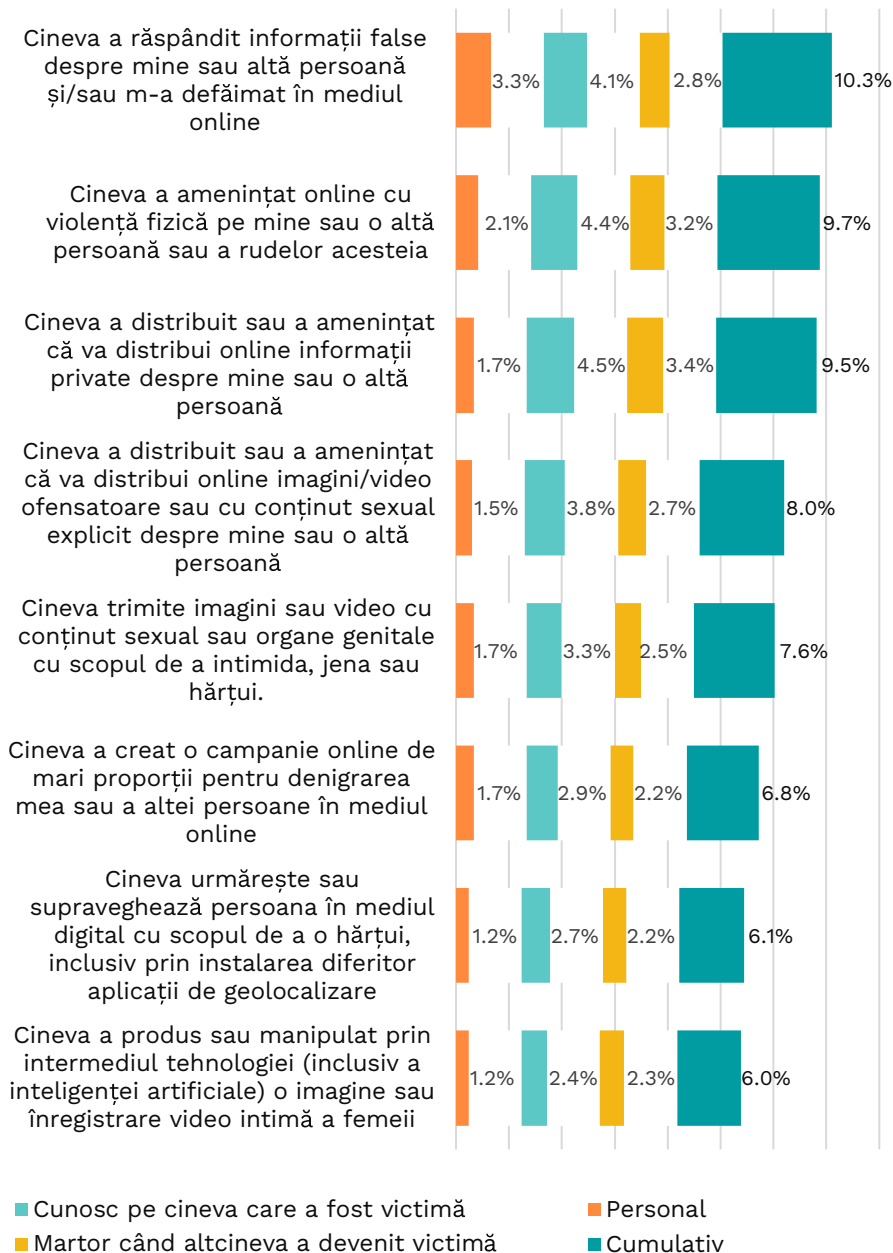
Prevalența violenței digitale raportată trebuie percepută prin aspectele ce țin de: (i) normalizare socială – formele frecvente pot deveni parte ale experiențelor online și pot fi mai puțin raportate pentru că „*așa e Internetul*”; (ii) vizibilitate socială – prevalența cumulativă (datele raportate de victime și cele raportate de martori), care indică o expunere ce depășește auto-raportarea strict personală, sugerând că fenomenul este mai prezent la nivel

social decât reiese doar din declarația: „*am fost victimă*”.

Cercetarea denotă că **12,0% dintre utilizatorii de internet cu vârsta de peste 18 ani** au fost victime ale cel puțin unei forme de violență digitală, iar **25,4% au fost martori** ai unor astfel de situații. Diferența substanțială dintre experiența directă și cea indirectă sugerează o normalizare socială a violenței digitale și o subestimare a dimensiunii reale a fenomenului la nivel de auto-raportare.

Din punct de vedere tipologic, violența digitală apare ca un fenomen multidimensional, organizat în jurul unor nuclee recurente: **(1) controlul identității și al accesului digital, (2) agresiunea privind reputația, (3) forme cu caracter sexual și de intimidare directă, la care se adaugă (4) un set emergent de practici tehnologice avansate, bazate pe utilizarea inteligenței artificiale.** Această structură confirmă că violența digitală nu este un fenomen marginal sau omogen, ci unul diferențiat, în care sunt prezente diverse forme.

Prevalența formelor de violență digitală directe și indirecte, în ultimele 12 luni, %

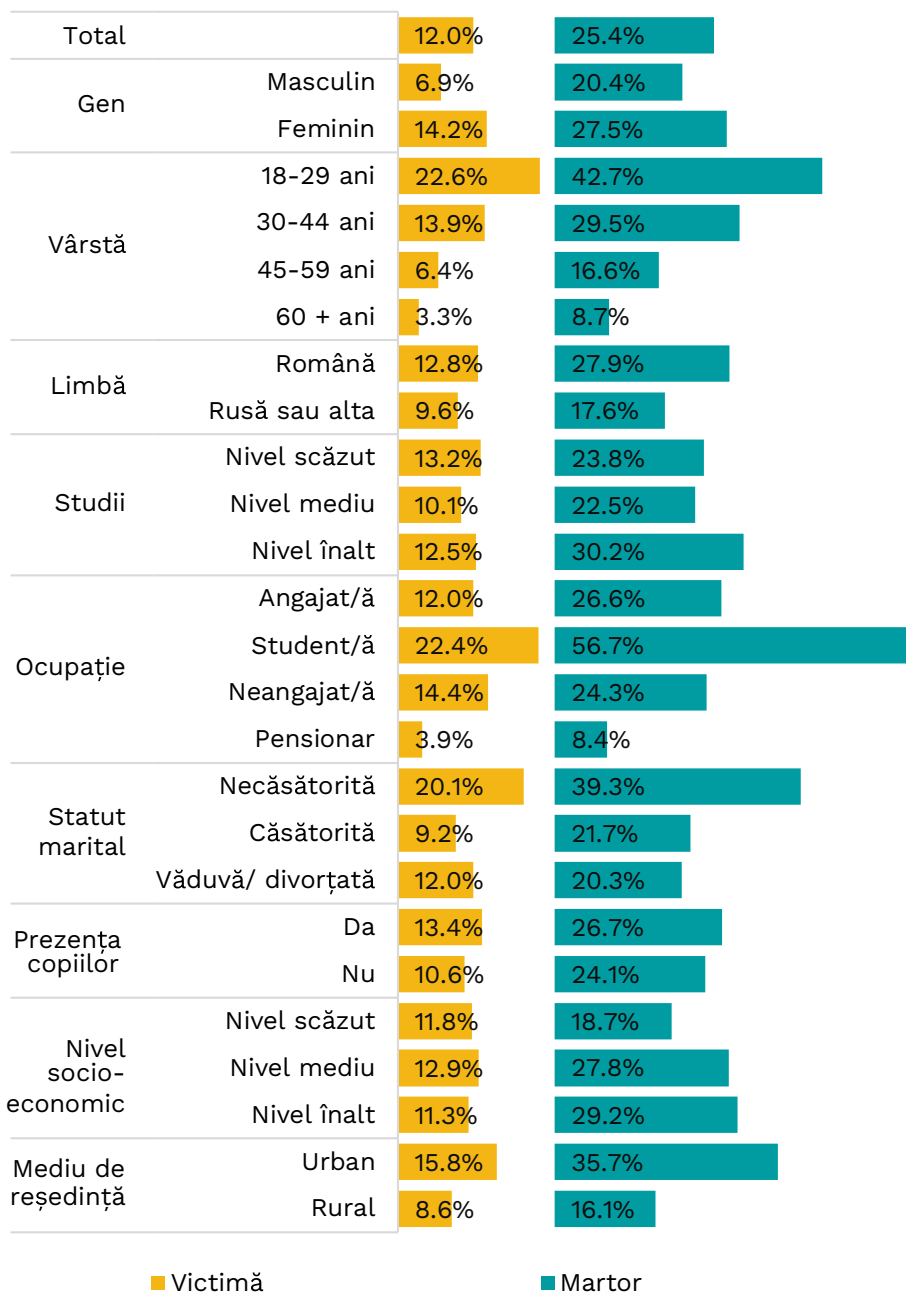

Distribuția violenței digitale este profund inegală din punct de vedere social și de gen. Femeile sunt afectate disproporționat, iar **vârsta funcționează ca un factor esențial de vulnerabilitate**, segmentul 18–29 ani înregistrând cele mai ridicate niveluri atât de victimizare directă, cât și de expunere indirectă.

Profilul sociodemografic al victimelor indică o vulnerabilitate sporită în rândul femeilor tinere, studentelor, femeilor necăsătorite și al celor din mediul urban, corelată cu intensitatea participării digitale.

Educația diferențiază mai ales vizibilitatea fenomenului, nu neapărat victimizarea directă. Proporția martorilor crește odată cu nivelul de studii (până la 30,2% în rândul celor cu studii superioare), în timp ce cea a victimelor rămâne relativ apropiată între nivelurile de studii (10–13%). Această distribuție sugerează că educația sporește capacitatea de recunoaștere a violenței digitale mai mult decât expunerea propriu-zisă.

Profilul sociodemografic al victimelor și martorilor, %

■ Victimă

■ Martor

Spațiile de manifestare a violenței digitale sunt **rețelele de socializare, care au întrunit 70,2% dintre cazuri**, urmate de aplicațiile de mesagerie instant (26,8%). Aceste platforme reunesc condiții cumulative de risc – vizibilitate ridicată, recurență, distribuire rapidă și suprapunerea relațiilor cu persoane cunoscute și necunoscute.

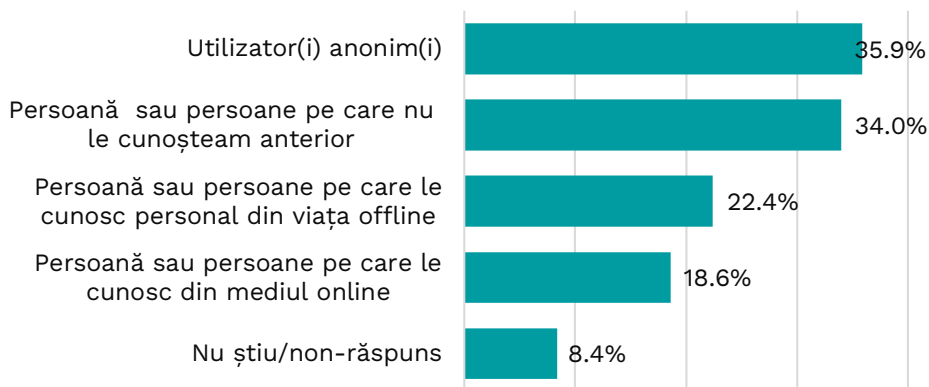
În ceea ce privește frecvența de manifestare, **violența digitală este percepută ca fiind una periodică**. Or, 61,5% dintre respondenți au indicat apariția acestor comportamente o dată la 6 luni sau mai rar. Totuși, un segment semnificativ a descris o frecvență mai ridicată: 16,0% – lunar și 9,1% – săptămânal. Deși formele zilnice (3,0%) sau o dată pe oră sau mai des (2,6%) sunt rare, ele semnaleză existența unor cazuri de hărțuire persistentă, cu risc ridicat de escaladare. Interveniurile individuale aprofundate oferă consistență acestor cifre: **„Nu era o dată și gata. Era în fiecare săptămână, parcă nu se mai termina.”**

Analiza tipurilor de agresori implicați în experiențele de violență digitală relevă caracterul eterogen, cumulativ și relațional al acestui fenomen. Din punct de vedere analitic, se conturează **două categorii principale ale agresiunii digitale**. Prima categorie este constituită din agresori caracterizați prin **distanță socială și lipsă de identificabilitate** – utilizatori anonimi și persoane necunoscute anterior victimei. A doua categorie este reprezentată de agresori **relaționali** – persoane cunoscute victimei, fie exclusiv din mediul online, fie și offline. Coexistența acestor categorii denotă că violența digitală nu este un fenomen exclusiv exogen, produs de actori aleatorii,

ci este frecvent **ancorată în relații sociale preexistente**, care pot fi reactivate, continuate sau intensificate prin intermediul tehnologiilor digitale.

În termeni de frecvență a mențiunilor, categoria **utilizatorilor anonimi (35,9%)** este cea mai des indicată, urmată foarte îndeaproape de **persoanele necunoscute anterior (34,0%)**. Această distribuție sugerează un rol semnificativ al anonimului în facilitarea comportamentelor violente. O proporție substanțială a respondenților a indicat implicarea **persoanelor cunoscute** atât offline (22,4%), cât și în mediul online (18,6%). Prezența acestor agresori evidențiază dimensiunea **relațională și contextuală** a violenței digitale, în care agresiunea este exercitată de actori care dețin informații despre victimă, au acces la rețelele lor sociale și pot mobiliza resurse de control sau intimidare. Totodată, această diferențiere arată că granița dintre online și offline este permeabilă, iar violența digitală poate reprezenta fie o escaladare a unor tensiuni existente, fie o continuare a controlului și conflictului din relații reale.

Tipuri de agresori implicați în experiențele de violență digitală, %

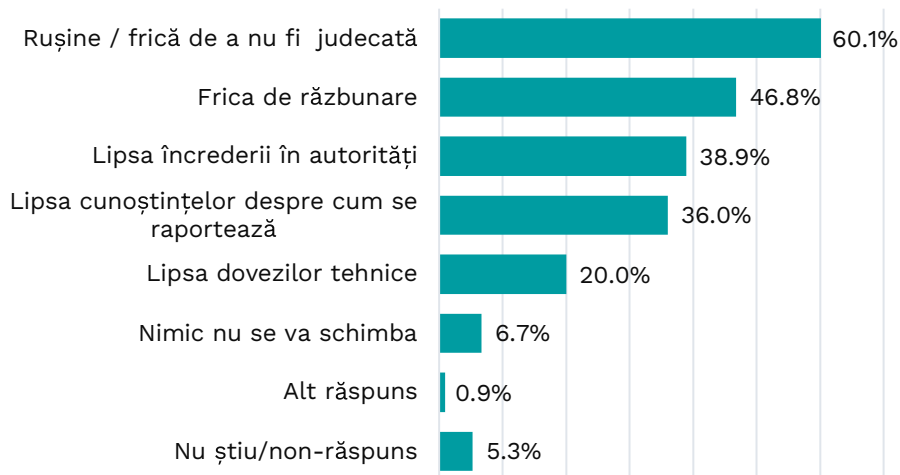

La nivel declarativ, există o **disponibilitate relativ ridicată de raportare a violenței digitale**, dar aceasta este **marcată de nuanțe importante de ambivalență**. Cumulat, 70,0% dintre respondenți afirmă că ar raporta un caz de violență digitală dacă ar deveni victime, însă distribuția internă arată că o parte semnificativă a acestui segment se situează mai degrabă în zona intenției condiționate (*mai degrabă da* – 34,6%) decât a deciziei ferme (*cu siguranță da* – 35,4%). Această diferență este sociologic relevantă, întrucât indică faptul că raportarea este percepută ca dependentă de context, nu ca reflex automat. În plus, existența unui nucleu de indecizie – 9,4%, care oscilează între da și nu, și 6,1% care nu pot aprecia, sugerează un potențial ridicat de subraportare în situații concrete, mai ales atunci când apar bariere emoționale sau instituționale.

Subraportarea violenței digitale este explicată printr-un complex de factori interdependenți, în care dimensiunea emoțională este dominantă. Principalul obstacol identificat este rușinea și frica de judecată, ceea ce indică persistența unui climat social în care responsabilitatea este, implicit, deplasată asupra victimei. Raportarea devine astfel o formă de expunere publică secundară, nu o cale sigură de protecție. Al doilea factor important este frica de răzbunare, care este deosebit de relevantă pentru că agresorul poate rămâne anonim, poate reveni sub alte conturi sau poate escalada abuzul. Din această perspectivă, violența nu este percepută ca un eveniment încheiat, ci ca un proces cu potențial de continuitate. Dimensiunea instituțională completează tabloul și indică lipsa încrederii în autorități, precum și lipsa cunoștințelor despre cum se raportează. Aceste date sugerează că dincolo de barierele emoționale

există și un deficit de claritate procedurală și de legitimitate instituțională.

Cauzele subraportării cazurilor de violență digitală, %

Impactul violenței digitale

Violența digitală produce rareori efecte materiale imediate, dar generează costuri emoționale și sociale persistente, care modelează comportamente, relații și percepția asupra siguranței personale. Impactul violenței digitale este preponderent psiho-emoțional și se manifestă prin **anxietate, insecuritate, frică, stres persistent și afectarea stimei de sine.** Efectele depășesc în mod frecvent mediul online și se transferă în viața offline, influențând relațiile sociale, activitatea profesională și implicarea publică. Reacțiile victimelor sunt predominant defensive – restricționarea vizibilității online și auto-cenzura, ceea ce indică existența unor costuri sociale semnificative ale violenței digitale.

Cercetarea atestă că **în absența unei percepții ferme de protecție instituțională, reacțiile femeilor la violența digitală sunt orientate predominant spre auto-gestionarea riscului**. Copingul nu apare ca strategie de confruntare sau revendicare a drepturilor, ci ca un set de eforturi cognitive și comportamentale de reducere a expunerii, menite să restabilească un minim sentiment de control și siguranță. Datele cercetării au permis identificarea a trei tipuri dominante de coping, care nu sunt reciproc exclusive, ci pot coexista sau succeda în timp.

- **Copingul activ. Nu mai mult de 45-50% dintre victime utilizează cel puțin o strategie de coping** – blocarea, raportarea pe platformă, colectarea dovezilor, adresarea către OSC sau instituții, schimbarea setărilor de securitate. Acest tip apare mai frecvent în rândul femeilor care beneficiază de sprijin informat sau care au acces la resurse (educație digitală, suport organizațional).
- **Copingul pasiv/evitant** este cel mai răspândit la nivel social, manifestându-se prin retragere, auto-cenzură și evitare instituțională, fiind **prezent explicit la aproape 18% dintre victime și latent la 30-50% din populația feminină activă online**. Deși adesea etichetat negativ, acest tip de coping reprezintă o strategie rațională de conservare a resurselor emoționale, într-un context perceput ca nesigur.
- **Copingul orientat spre reziliență** – femeile reușesc să integreze experiența violenței digitale într-un proces de reconstrucție personală și recâștigare a controlului, ceea ce presupune combinarea sprijinului emoțional, informarea și redefinirea relației cu tehnologia: „**Nu mai sunt la fel ca înainte, dar acum știu cum să mă protejez**”

și nu mă mai simt vinovată.”

Copingul femeilor afectate de violența digitală reflectă nu doar resursele și strategiile individuale, ci și calitatea răspunsului social și instituțional. Dominanța strategiilor defensive și evitante indică un context în care protecția este percepută ca insuficientă, iar confruntarea ca riscantă. În acest sens, copingul devine un indicator indirect al limitelor sistemului de protecție și al necesității unor intervenții integrate, care să reducă presiunea adaptării individuale și să restabilească încrederea în mecanismele colective de sprijin.

Norme sociale și atitudinile față de violența digitală

„E greu să mergi la poliție când e vorba de așa ceva, e multă rușine”.

„Poate aș scrie un mesaj în privat, dar nu m-aș implica public”.

„Dacă toți tac, agresorul câștigă”.

„Educația despre violența digitală e foarte importantă”.

Analiza calitativă bazată pe discuții focus grup bazate pe scenarii cu femei și specialiști evidențiază un set complex de norme sociale și atitudini care modelează felul în care violența digitală este recunoscută, interpretată și gestionată. Deși există **un consens larg privind recunoașterea**

situațiilor analizate ca forme de violență, acest consens este adesea fragil și condiționat de vizibilitatea publică a abuzului, de existența unor amenințări explicite și de claritatea cadrului juridic.

Formele evidente de violență, precum distribuirea neconsensuală a imaginilor intime sau denigrarea publică, sunt recunoscute rapid și fără ambiguități. În schimb, violența psihologică subtilă, exercitată prin mesaje repetitive, monitorizare și control, este mai frecvent minimizată sau reinterpretată ca problemă „privată”, mai ales în absența amenințărilor directe. Acest tip de ambiguitate reflectă limitele normelor sociale actuale privind recunoașterea violenței digitale ca amenințare reală la siguranța femeilor.

Un tipar transversal îl constituie persistența mecanismelor de culpabilizare a victimelor. În special în rândul femeilor de vârstă medie și al unor actori instituționali, responsabilitatea este redistribuită indirect către victimă prin referiri la alegerile relaționale, lipsa de prudență sau gestionarea insuficientă a riscurilor online. Femeile tinere tind să formuleze mai clar responsabilitatea agresorului și să respingă explicit culpabilizarea victimei, indicând o posibilă schimbare generațională în normele de gen.

Un alt rezultat important al cercetării este **confirmarea percepției violenței digitale ca parte a unui continuum online-offline al violenței în bază de gen.** Controlul digital, urmărirea online și denigrarea sunt înțelese ca extensii ale violenței psihologice și fizice exercitate anterior, menținând agresorul prezent în viața victimei chiar și după separare.

În acest context, tehnologiile emergente amplifică sentimentul de insecuritate și pierdere a controlului, generând noi provocări normative și instituționale.

Reacțiile martorilor sunt dominate de non-intervenție și prudență. Teamă de expunere, riscul de a deveni ținte secundare și percepția violenței digitale ca problemă privată limitează intervenția publică. Prevenirea este conceptualizată predominant ca responsabilitate individuală, centrată pe educație și vigilență personală, în timp ce responsabilitatea comunitară și instituțională rămâne slab internalizată.

Sistemul de intervenție și protecția împotriva violenței digitale

„Violența digitală încă nu este parte, ca dimensiune distinctă, a politicilor, este ceva ce abia încercăm să dezvoltăm”.

„Trebuie să intervenim atât la nivel legal, cât și la nivel de proceduri care să asigure o intervenție cât mai rapidă și corectă”.

„Noi nu putem realiza măsuri speciale de investigație pe dosare mai puțin grave... Multe din infracțiunile de hărțuire online nu ating acest grad”.

„Specialiștii nu sunt pregătiți. Avem foarte puțini specialiști pregătiți și cei care sunt, sunt specializați doar pe minori”.

Analiza sistemului de intervenție relevă existența unui **cadru normativ și instituțional aflat într-un proces de consolidare, dar încă fragmentat și insuficient adaptat specificului violenței digitale.** Actualmente, violența digitală împotriva femeilor este abordată preponderent ca mijloc de manifestare a formelor consacrate de violență (psihologică, sexuală, economică), ceea ce oferă o bază juridică pentru intervenție, dar generează ambiguități procedurale. **Lipsa unor protocoale clare, a unor competențe bine delimitate și a unor instrumente tehnice adecvate limitează capacitatea instituțiilor de a interveni rapid și eficient.**

Specialiștii intervievați au relatat bariere recurente precum: deficit de resurse umane instruite, dificultăți în colectarea și conservarea probelor digitale, proceduri greoaie și lipsa cooperării eficiente cu platformele online. Intervenția este adesea condiționată de existența unor amenințări explicite sau a unor dovezi solide, ceea ce lasă neacoperite formele subtile, dar persistente de violență digitală. **Drept urmare, femeile afectate de violența digitală se orientează mai întâi către rețele informale de sprijin, iar adresarea către instituții este percepută ca dificilă, stigmatizantă și incertă privind rezultatele.** Această ruptură între nevoile victimelor și răspunsurile instituționale contribuie la subraportarea și la perpetuarea violenței.

În arhitectura instituțională existentă, **Centrul Internațional „La Strada” este perceput de actorii publici și de alți prestatori de servicii ca unicul și principalul actor specializat în gestionarea cazurilor de violență digitală împotriva femeilor,** în special a cazurilor care nu sunt asociate direct cu violența în familie. Rolul organizației

este unul operațional și de expertiză, axat pe suport direct pentru victime, informare și orientare către mecanismele disponibile. Potrivit reprezentanților altor instituții și OSC, Centrul Internațional „La Strada” asigură: (1) preluarea și gestionarea cazurilor de violență digitală; (2) asistență juridică și consiliere psihologică adaptată specificului violenței digitale; (3) suport pentru elaborarea planurilor de siguranță digitală; (4) expertiză tematică și consultanță pentru alți actori implicați.

Mecanismele de coordonare interinstituțională existente nu sunt concepute specific pentru violența digitală împotriva femeilor, ci funcționează preponderent în cadrul mai larg al prevenirii și combaterii violenței în bază de gen și al violenței în familie. Violența digitală este, în acest sens, integrată indirect în structuri și platforme de coordonare deja existente, fără a beneficia de proceduri, protocoale sau fluxuri de cooperare dedicate.

La nivelul politicilor sociale și al prevenirii violenței, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV) reprezintă principala instituție de coordonare interinstituțională. Instrumentul central menționat de intervievați este Consiliul Național Coordonator, care reunește reprezentanți ai ministerelor, agențiilor, autorităților de aplicare a legii și ai societății civile. Totuși, violența digitală a fost abordată în cadrul acestui mecanism doar tangențial, ca parte a discuțiilor privind modificările legislative recente sau ca formă emergentă de violență, fără a genera până în prezent decizii sau acțiuni coordonate dedicate. Astfel, datele cercetării atestă că coordonarea interinstituțională în dome-

niul violenței digitale împotriva femeilor se caracterizează prin: (1) existența unor platforme generale de coordonare, fără un specific pe dimensiunea digitală; (2) predominanța coordonării la nivel de politici și legislație, nu de intervenție practică; (3) cooperare reactivă, bazată pe cazuri individuale; (4) separare instituțională între domeniul digitalizării și cel al protecției drepturilor femeilor. În lipsa unor mecanisme dedicate de coordonare, violența digitală rămâne o responsabilitate difuză, cu impact negativ asupra coerenței și eficienței intervențiilor instituționale.

Răspunsul instituțional la violența digitală împotriva femeilor se bazează pe forme de colaborare fragmentare, preponderent informale și reactive. Colaborarea este activată de regulă la nivel de caz sau în contexte punctuale (elaborare de politici, consultări), nu ca parte a unui sistem coerent și stabil de intervenție. Interveniunile converg în a indica absența unor mecanisme interministeriale dedicate coordonării răspunsului la violența digitală împotriva femeilor. Deși există structuri generale de cooperare, ele nu sunt adaptate specificului acestui fenomen. Lipsă ce conduce la o distribuție difuză a responsabilităților, în care fiecare instituție acționează strict în limitele mandatului propriu, fără o viziune comună asupra intervenției.

Colaborarea cu poliția și procuratura este descrisă ca fiind funcțională, dar preponderent reactivă, activată în urma sesizărilor individuale. Reprezentanții OSC și ai instituțiilor publice subliniază că interacțiunea se realizează de la caz la caz, fără protocoale clare sau standarde unitare. În practică această colaborare este adesea mediată de OSC, care joacă un rol de interfață între victime și autorități.

Atât Centrul Internațional „La Strada”, cât și Centrul de Drept al Femeilor au descris colaborări informale, bazate mai degrabă pe relații personale și experiență acumulată decât pe mecanisme instituționalizate.

Din perspectiva celor intervievați, în cooperarea interinstituțională funcționează: (1) colaborarea punctuală în cazurile grave, în special atunci când sunt implicate instituții centrale; (2) cooperarea informală între OSC și anumite instituții; (3) mecanismele dezvoltate pentru protecția copilului, care sunt adesea invocate ca bună practică. În schimb, nu funcționează sau funcționează insuficient: (1) coordonarea sistemică între instituții pe violența digitală împotriva femeilor; (2) cooperarea cu actorii din domeniul digitalizării și reglementării tehnice; (3) transferul de bune practici din domeniul protecției copilului împotriva abuzurilor digitale către cazurile care vizează femei adulte. Cele evidențiate indică necesitatea unei abordări sistemice, care să depășească integrarea formală a violenței digitale în cadrul legislativ și să vizeze consolidarea capacităților instituționale, clarificarea procedurilor și dezvoltarea unor mecanisme funcționale de cooperare, adaptate specificului acestui tip de violență.

Sprrijinul necesar pentru femeile afectate de violența digitală

Din perspectiva femeilor, sprijinul necesar în contextul violenței digitale nu este definit prioritar prin intervenții punitive, ci prin combinația dintre validare, orientare practică și protecție emoțională. Deși raportarea și sancționarea agresorului sunt recunoscute ca importante,

ele apar rareori ca nevoi imediate. Mult mai frecvent femeile vorbesc despre nevoia de a fi ascultate, crezute și ghidate, într-un moment caracterizat de confuzie, rușine și teamă de escaladare.

Mesajele formulate de femei către autorități nu sunt articulate ca revendicări abstracte, ci ca **așteptări foarte concrete, construite din experiențe trăite sau anticipate**. Femeile nu resping raportarea sau intervenția instituțională, dar o condiționează de existența unui **sistem care să reducă riscurile suplimentare pentru victimă**. În lipsa acestuia, strategiile de auto-protecție și sprijin informal devin soluțiile dominante, chiar dacă ele implică restrângerea participării și a libertății de exprimare în spațiul digital.

Recomandările formulate de femei pot fi grupate în câteva direcții coerente, care corespund atât datelor calitative, cât și tendințelor identificate în studiul cantitativ:

- 1. Consolidarea capacității instituționale de recunoaștere a violenței digitale.** Femeile solicită instruire specializată pentru actorii de prim contact (poliție, asistență socială), astfel încât violența digitală să fie înțeleasă ca fenomen complex, nu redus la „*conflicte online*” sau „*probleme personale*”.
- 2. Crearea unor trasee clare și simplificate de raportare.** Din interviuri reiese nevoia unui parcurs ușor de înțeles, cu pași explițiți, informații centralizate și ghidaj procedural. Femeile nu solicită neapărat un „*ghișeu unic*” formal, dar cer coerență și continuitate între instituții: „*Să nu te trimită dintr-o parte în alta, fără să știe ce face celălalt.*”

- 3. Integrarea sprijinului psihologic în răspunsul instituțional.** Recomandările femeilor depășesc sfera juridică și vizează includerea sprijinului emoțional ca parte legitimă a intervenției. Impactul emoțional persistent al violenței digitale justifică necesitatea unor servicii de consiliere accesibile, indiferent de decizia de a raporta formal.
- 4. Colaborare sistematică cu OSC.** Experiențele pozitive cu Centrul Internațional „La Strada” determină femeile să recomande extinderea rolului acestora ca intermediari și furnizori de sprijin specializat. Din perspectiva lor, OSC pot funcționa ca punte între victime și instituții, reducând frica de expunere și efortul emoțional al interacțiunii directe: *„Dacă n-ar fi fost „La Strada”, nu cred că aș fi ajuns vreodată la autorități.”*
- 5. Mesaje publice și campanii care schimbă responsabilitatea de pe victimă.** Femeile subliniază importanța comunicării publice care să transmită clar că responsabilitatea violenței aparține agresorului și că raportarea este un drept, nu o obligație morală.

Astfel, **sprijinul necesar**, așa cum a fost formulat de femei, nu se reduce la intervenții punctuale, ci presupune **un răspuns coerent, empatic și previzibil, care să reducă costurile emoționale ale raportării și să transforme instituțiile din spații percepute ca risc în spații reale de protecție**. Mesajele și recomandările femeilor indică faptul că îmbunătățirea sprijinului nu ține exclusiv de resurse suplimentare, ci de modul în care este organizată și livrată interacțiunea cu victimele violenței digitale.

Prioritățile pentru combaterea violenței digitale în Republica Moldova

Clarificarea atribuțiilor și responsabilităților instituționale.

Consolidarea capacităților operaționale ale instituțiilor responsabile și dezvoltarea unei intervenții specializate, adaptate specificului mediului digital.

Reorientarea răspunsului instituțional către nevoile reale ale victimelor.

Analiza integrată a datelor cantitative și calitative indică necesitatea definirii unor priorități strategice clare pentru prevenirea și combaterea violenței digitale împotriva femeilor, care să reflecte specificul mediului digital, dinamica fenomenului și interdependența dintre violența online și cea offline. O primă prioritate **este consolidarea sprijinului pentru femeile afectate de violența digitală**, prin asigurarea accesului la servicii specializate, adaptate mediului online. Femeile afectate au nevoie nu doar de mecanisme juridice, ci și de suport psihologic, consiliere privind siguranța digitală și orientare practică pentru gestionarea probelor și a riscurilor. Datele arată că lipsa unui sprijin integrat contribuie la orientarea predominant defensivă a strategiilor de coping și la retragerea femeilor din spațiul digital.

O a doua prioritate vizează **îmbunătățirea capacității instituționale de recunoaștere și intervenție**, în special în cazurile de violență psihologică digitală, control coercitiv online și utilizare a TIC. Persistența unor criterii restrictive de intervenție, centrate pe amenințări explicite sau prejudicii „vizibile”, limitează protecția femeilor și permite escaladarea violenței. Este necesară o abordare care să integreze evaluarea riscului, perspectiva de gen și experiența subiectivă a victimei.

O a treia prioritate strategică este **armonizarea cadrului național de politici cu standardele europene** nu doar la nivel formal, dar și prin adaptarea efectivă a mecanismelor de prevenire, protecție și colectare a datelor. Procesul de integrare europeană oferă o oportunitate pentru dezvoltarea unui răspuns coerent la violența digitală, inclusiv prin alinierea la ***Directiva UE 2024/1385 și la Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru servicii digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale)***.

O prioritate transversală o constituie **schimbarea normelor sociale care tolerează violența digitală**, inclusiv prin promovarea responsabilității colective și a implicării martorilor. Fără o transformare a normelor și atitudinilor sociale, intervențiile instituționale riscă să rămână reactive și limitate în impact. S-a semnalat că mesajele de informare existente sunt adesea formulate într-un limbaj tehnic, inaccesibil pentru publicul larg și nu țin cont de diversitatea grupurilor țintă. O strategie eficientă de prevenire ar trebui să includă: (1) campanii de informare

adaptate diferitelor vârste și niveluri de competență digitală; (2) integrarea siguranței online în programele educaționale și de formare profesională; (3) implicarea comunităților locale și a societății civile în diseminarea mesajelor de prevenire.

Interviurile evidențiază de asemenea importanța consolidării cooperării cu sectorul neguvernamental, recunoscut ca actor cheie în sprijinirea victimelor și în dezvoltarea de soluții inovatoare. Totuși, s-a subliniat că rolul OSC trebuie integrat într-un cadru instituțional clar, pentru a evita supraîncărcarea acestora și dependența excesivă de proiecte. Această prioritate reflectă necesitatea unei schimbări de paradigmă: de la un răspuns centrat exclusiv pe sancționare către un răspuns integrat, orientat spre victimă, prevenire și reducerea impactului violenței digitale. Fără această reorientare, strategiile naționale riscă să rămână deconectate de realitățile trăite de femeile afectate și de dinamica rapidă a mediului online.

În ansamblu, studiul evidențiază că **violența digitală împotriva femeilor în Republica Moldova este un fenomen sistemic, aflat la intersecția dintre inegalitățile de gen și transformările digitale**. Răspunsul eficient la acest fenomen reclamă o **schimbare de paradigmă** — de la reacții fragmentate și responsabilizare individuală către o **abordare integrată, centrată pe victimă, prevenire și responsabilitate instituțională și colectivă**.

RECOMANDĂRILE GENERALE

Rezultatele cercetării evidențiază necesitatea unei abordări sistemice și integrate a violenței digitale împotriva femeilor, care să depășească răspunsurile fragmentare și predominant reactive. Recomandările de mai jos sunt formulate în corelație directă cu constatările empirice ale studiului și sunt structurate pe niveluri concrete de intervenție.

1. La nivel de cadru legal și politici publice

- **Alinierea progresivă a cadrului normativ național la standardele europene**, în special la prevederile *Directivei UE 2024/1385 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice*, cu accent pe incriminarea explicită a anumitor forme de violență digitală, protecția victimelor și cooperarea interinstituțională.
- **Clarificarea și consolidarea recunoașterii violenței digitale ca formă de violență în bază de gen**, inclusiv prin dezvoltarea unor definiții operaționale și proceduri distincte adaptate specificului mediului digital. Deși cadrul legal existent permite încadrarea anumitor conduite digitale în forme consacrate de violență (psihologică, sexuală), lipsa unor reglementări și mecanisme operaționale clare generează ambiguități în aplicare și limitează intervenția timpurie.
- **Integrarea siguranței digitale în politicile naționale privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor**, inclusiv prin includerea explicită a violenței digitale în strategiile sectoriale, planurile de acțiune și mecanismele de coordonare interinstituțională. Această

integrare ar permite depășirea tratării fragmentare a fenomenului și ar consolida abordarea violenței digitale ca parte a continuumului online-offline.

- **Reorientarea politicilor publice de la un răspuns predominant de sancționare către un răspuns centrat pe victimă**, care să prioritizeze încetarea rapidă a abuzului, reducerea prejudiciului și protecția imediată, inclusiv prin mecanisme de cooperare cu platformele digitale pentru eliminarea conținutului abuziv.

2. La nivel instituțional și procedural

- **Dezvoltarea unor trasee clare, coerente și accesibile de raportare și intervenție**, care să reducă fragmentarea actuală a răspunsului instituțional. Femeile afectate au nevoie de informații centralizate, ghidare procedurală și continuitate în intervenția instituțiilor, pentru a evita re-traumatizarea și abandonul demersurilor formale.
- **Integrarea siguranței digitale în serviciile existente de protecție și asistență**, inclusiv prin recunoașterea și preluarea sistemică a practicilor dezvoltate de OSC (planuri de siguranță digitală, orientare privind conservarea probelor, consiliere adaptată mediului online).
- **Consolidarea capacității instituțiilor de primă linie** (poliție, asistență socială, servicii comunitare) de a recunoaște și gestiona violența digitală ca fenomen complex, care depășește categoria „*conflictelor online*” și necesită evaluarea riscului, inclusiv în absența amenințărilor explicite.

- **Standardizarea procedurilor de documentare și gestionare a probelor digitale** prin ghiduri operaționale clare pentru instituții. Dificultatea colectării, păstrării și evaluării probelor digitale transferă în prezent o parte disproporționată a responsabilității asupra victimelor și constituie o barieră serioasă în accesarea protecției. Procedurile standardizate ar contribui la reducerea discrepanțelor de practică și la creșterea predictibilității intervenției.
- **Instituționalizarea colectării și utilizării datelor privind violența digitală** prin includerea unor indicatori specifici în sistemele administrative ale instituțiilor relevante. Lipsa datelor sistematice limitează capacitatea de monitorizare a fenomenului, de evaluare a politicilor și de ajustare a intervențiilor în funcție de evoluția practicilor abuzive în mediul digital.
- **Dezvoltarea unor mecanisme instituționale de coordonare rapidă între actori**, în special între poliție, asistența socială, serviciile specializate și OSC, pentru cazurile cu risc sporit. Lipsa unei coordonări funcționale conduce la intervenții fragmentate și la supraîncărcarea victimelor cu sarcini de navigare între instituții. Un mecanism de coordonare ar facilita intervenția integrată și ar reduce re-traumatizarea.

3. La nivel de instruire și dezvoltare de competențe

- **Implementarea programelor de formare specializată pentru profesioniștii implicați în prevenirea și combaterea violenței digitale**, cu accent pe dinamica controlului coercitiv online, violența psihologică subtilă și gestionarea probelor digitale.

- **Integrarea abordării centrate pe traumă și pe experiența victimei în programele de formare profesională** pentru a reduce riscul de invalidare și revictimizare instituțională. Instruirea ar trebui să includă componente privind impactul psiho-emoțional al violenței digitale, dinamica fricii și a rușinii, precum și modalități de comunicare empatică și non-culpabilizantă.

4. La nivel de prevenire și schimbare a normelor sociale

- **Reconceptualizarea prevenirii ca responsabilitate instituțională și comunitară**, nu exclusiv individuală. Datele indică o interiorizare a ideii că siguranța online depinde preponderent de auto-protecția femeilor, ceea ce conduce la responsabilizare disproporționată.
- **Integrarea educației despre violența digitală și relațiile sănătoase în programele educaționale formale și non-formale**, cu accent pe recunoașterea controlului coercitiv, consimțământul digital și responsabilitatea agresorilor. Femeile tinere au demonstrat o capacitate mai mare de a recunoaște violența digitală, ceea ce sugerează potențialul educației timpurii ca instrument de schimbare normativă pe termen lung.
- **Dezvoltarea campaniilor de informare și educație digitală adaptate diferitelor grupuri de vârstă și niveluri de competență**, care să contribuie la recunoașterea formelor subtile și emergente de violență digitală, la reducerea stigmatizării și la încurajarea intervenției martorilor.

- **Promovarea implicării responsabile a martorilor și a comunităților online** prin clarificarea mecanismelor sigure de raportare și intervenție, astfel încât non-intervenția să nu mai funcționeze ca normă socială dominantă.
- **Promovarea modelelor pozitive de intervenție a martorilor**, adaptate mediului online, care să ofere exemple concrete de implicare sigură și responsabilă. Lipsa unor repere clare privind „cum să intervii” contribuie la non-intervenție și pasivitate. Vizibilizarea unor forme legitime și protejate de implicare poate contribui la redefinirea normelor de reacție socială.

5. La nivel de colaborare și coordonare intersectorială

- **Consolidarea cooperării dintre instituțiile publice, OSC și platformele digitale** pentru a asigura intervenții rapide, coerente și eficiente. Rolul OSC trebuie integrat într-un cadru instituțional clar, pentru a evita supraîncărcarea acestora și dependența excesivă de proiecte temporare.
- **Instituționalizarea unui mecanism național permanent de coordonare intersectorială privind violența digitală**, care să reunească reprezentanți ai ministerelor cheie, autorităților de reglementare, organelor de aplicare a legii, serviciilor sociale specializate și OSC. Acest mecanism ar trebui să aibă atribuții clare de armonizare a politicilor, schimb de informații, monitorizare a cazurilor complexe și formulare de răspunsuri coordonate, evitând fragmentarea actuală a intervențiilor.

